

ARGILAGA ADUSTA

Josep Valor i Gadea, en el bonic llibre *El mas de Planisses* (ed. Setimig), realitza una esplèndida descripció de les muntanyes de Castalla. És una explicació acurada, amb un llenguatge ric, on s'entreté amb les caves de neu, amb els cultius, amb els ramats, i molt especialment amb les persones que treballaren en aquell mas de la família Valor, encimbellat a mil metres d'altitud. El testimoni que deixa Josep Valor, nebot de l'escriptor Enric Valor, és del treball de muntanya, el d'una explotació de secà avui tristament abandonada, quan la funció del llenyataire ja no té sentit, quan el blat en bancals inversemblants ja no paga la pena de recollir, quan els ceps plantats han envellit sense arribar a donar ni un ver rajolí de vi. Els temps moderns han sentenciat els vells usos agraris dels homes, i com diu Josep Valor: "la terra s'ha tornat improductiva, cal deixar-la; el que fou serra que torne a ser serra... Encara avui les vinyes de Planisses enmig de l'argelagar, trauen cada any dues o tres fulletes d'un verd que passa prompte a vermell, com a recordatori de l'esforç de tota una generació d'homes, dels últims romàntics de l'agricultura".

Els últims romàntics de l'agricultura, és cert. Hi ha alguna cosa de romanticisme encés, d'aventura desesperada en la voluntat de cultivar vessants abruptes, terres improductives, trencacolls inversemblants; hi ha quelcom d'inaudit en escorxar-se la pell abocant-se a la construcció d'aquells bancals que quadriculen l'epidermis de les nostres muntanyes. Sovint ho pense mentre camine per vells camps abandonats, on els ametlers ja fa anys que s'han corsecat, i on tan sols els ramats d'ovelles, esbandint-se per aquelles solanes aclaparades, remosquegen el llistó grisenc i alguna mata de farigula. Però aviat ni els ramats d'ovelles –les raberes, que en diuen al Maestrats– s'entretindran per aquells camins oblidats per la providència i el que fou serra toornarà indefectiblement a ser serra: els bancals solsits i assolats aniran perdent la batalla al davant de l'argilagar, del brost de la carrasca o de l'embranchida dels joves pinatells.

Martí Domínguez, "Argilaga adusta", *El Temps*, núm. 13. 19 de març de 2001, secció "Històries naturals", pàg. 14.

- 1- En el primer paràgraf del text apareix diverses vegades el nom propi Josep Valor. Digues de quina mena de mecanisme discursiu es tracta i substitueix la segona i la tercera aparició d'aquest nom per dos elements equivalents distints, mantenint sempre la bona construcció del text.
- 2- Assenyala alguns dels recursos expressius que manifesten l'actitud de l'autor. Cita'n almenys tres exemples.
- 3- En el segon paràgraf hi ha alternança de temps verbals. Digues i exemplifica de quin tipus es tracta i comenta quina relació té el canvi temporal amb la construcció del text.
- 4- En les línies subratllades hi ha diversos pronoms anafòrics. Identifica'n tres, digues quina funció sintàctica fan i quin és el seu antecedent.